

دانشگاه نظامیه بغداد

✽ تمدن‌های گذشته زنده میشوند

✽ کاخ و مسجد همه مدرسه‌اند

✽ آیا نظامیه اولین آموزشگاه در اسلام است؟

✽ دانشگاه نظامیه بغداد چگونه بوجود آمد؟

تمدن‌های گذشته زنده میشوند

نسیم روح بخش اسلام دردنیای مرده بشریت وزیدن گرفت و سفیدی صبح فرهنگ و تمدن که از مکه آشکار شده بود کم کم بنقاط دیگر جهان میرسید و جانشین تاریکیها، نادانیا؛ و خرافات میگردد تمدن‌های یونان و روم و ایران که کم کم صورت افسانه بخود میگرفت و میرفت که بکلی آثارش محو و نابود گردند، و کتاب‌های پر ارزش و سرمایه‌های معنوی که در گوشه و کنار زیر غبار مانده و بدست فراموشی سپرده میشد، در این تحول جهانی و جنبش علمی باردیگر جلوه کرده و درجاده تکامل افتادند و طولی نکشید که در قلمرو اسلام مدارس و دانشگاه‌ها پدید آمده آثار علمی گذشته زنده شد.

کاخ و مسجد همه مدرسه‌اند

اگرچه در آغاز پیدایش و پیشرفت اسلام مراکز خاصی برای نشر علم و فرهنگ نبود و مدرسه و آموزشگاه وجود نداشت ولی همانطور که در مقاله گذشته نوشتیم در مسجد حلقه‌های درس تشکیل میشد کم کم از مسجد بکاخ خلیفه و خانه وزیر و حتی کارگران نیز سرایت کرد و تقریباً هر جا و همه جا محفل علمی و ادبی گردید و دانشمندان و نویسندگان و گویندگانی بوجود می‌آمد جوان و پیر و آقا و غلام و کنیز سرگرم دانش آموزی بودند به کنیزان شمر و تاریخ و نحو و عروض می‌آموختند و آنان را وامیداشتند که قرآن و حدیث و خبر حفظ کنند و همین که اطلاعاتی بدست آورده و پیشرفته‌تری می‌کردند آنان را بعنوان بهترین تلامذَه هدیه میدادند.

و کیف قضیه با اطلاع کردند ، وجه بهتر که نماینده مورد اعتمادش بر مرکز وقوع حادثه آمده ، و از نزدیک جریان را به بیند و احساسات پرشور و داغ مرز نشینان مسلمان را با چشم خود بنگرد .

و علاوه خود این آمدورفتها و خود این نظاها را موجب میشود که قضیه فلسطین در دنیا و در جهان عرب و اسلام فراموش نشود .

روز فلسطین

و لذا عرب یک روز را بنام «فلسطین» نام گذاری کرده است و روز ۲۷ رجب که روز اسراء و معراج نبی اکرم اسلام است بنام روز فلسطین نام گذاری و نخستین جلسه کنگره نیز در همین روز با حضور پادشاه اردن و علماء بزرگ اهل سنت و نمایندگان ، و وزراء و تمام شخصیتهای عربی و اسلامی تشکیل می گردد .

مراسم و سخنرانیها مستقیماً بوسیله رادیو بخش میشود و روزنامه های عربی نیز بمناسبت روز فلسطین و تشکیل کنگره ، شدیدترین نظاها را لازم داد این باره می کنند اینها همه موجب می شود که مسئله فلسطین برای همیشه بهمان داغی روز اول باقی بماند .

باید این احساسات آتشین که از قلبهای رنج دیده مسلمانان عرب شعله میکشد بصورت یک ذخیره بزرگ ، و یک سرمایه ممنوی غیر قابل شکستی پایدار بماند تا روزی - که شرائط و اوضاع و احوال بین المللی نسبت باسترداد فلسطین مساعد گردد ، آن روز است که مسلمین و عرب با اتکاء بهمین ذخیره بزرگ و همین احساسات آتشین ، سرزمین خود را پس خواهند گرفت .

دولت غاصب اسرائیل هر چه در ناحیه اقتصادی و نظامی جلو برود و حتی اگر خود را بقدرت اتمی هم مجهز کند ، بدون تردید در مقابل آن همه بغض و احساساتی که من در قلبهای مسلمین آن ناحیه دیدم ، شکست خواهد خورد .

یک کاسب بازار از درون مغازه خود خانه مجللی را که آن طرف دیوار با اصطلاح مرزی بود بمانشان داد ؛ و گفت این خانه من است ، و در آن زندگی می کردم ، جنگ شروع شد و ما غافلگیر شدیم ؛ ناچار فرار کردیم ، و من الآن باید در این طرف خط مرزی آمد و رفت یهود را در خانه خود ببینم و خود بیخانمان باشم ، کم کم داغ شد و احساسات بر او غلبه کرد و گفت :

چرا نمی گذارند ، چرا جلو ما را می گیرند ، اجازه دهند خود ما ، آری خود ما کمابیه که مورد تجاوز قرار گرفته ایم خانه خود را پس خواهیم گرفت ، بیکروزه پادانان

پاره پاره‌شان خواهیم کرد ، عرب و مظلومیت ، عرب و مورد تجاوز بهود واقع شدن ؛ کم کم گفتگوی خصوصی ماداشت بصورت يك خطا به آتشین دو می‌آمد که ما خدا حافظی نموده و از مفاز خارج شدیم .

از مفاز خارج شدم و شروع کردم ب فکر کردن : آن کیست که جلو این احساسات را گرفته و مانع از احقاق حق میشود آیا شرایط بین المللی ، آیا سازمان ملل و آیا . . . اجازه دهید مطلب در این باره ختم کرده و استنباطهای شخصی خود را که سدر صد بصحتشان ایمان دارم بروی کاغذ نیارم .

آیا می توان حمله انگلستان راهم بمصر از حواشی مسئله فلسطین دتنتست . مگر همین حادثه موجب نشد که پلیس صلح در « شرم الشيخ » مستقر گرد و مگرد نتیجه این استقرار نبود که یهود بدربار راه یافت آیا ممکن بود که با بودن سربازان مصری در این ناحیه حکومت اسرائیل بدربار راه یابد ، قطعاً نه ، می بایست جنگی بشود و پلیس صلح وارد معرکه شده و بعنوان صلح ؛ مرا کز لازمه را اشغال کند تا راه یافتن یهود بدربار میسر گردد ، ما چه می دانیم ؛ حوادث سیاسی که يك رو و يك جهت ندارد ؟ .

و خیلی از مطالب است که لازم بود در این جا شرح داده میشد ؛ ولی بازم با اجازه شما این شرح و بسط را بعهده اشخاص صلاحیت دارتری واگذار نموده ، و بسوی هدف خود میرویم .

تا اینجا کم و بیش بوضع مؤتمرو علت بدیده آمدن و نتایج مترتبه بر آن واقف شدیم . و اگر از خاطر تان زرفته باشد ، مادر مقاله گذشته که باشما صحبت می کردیم ؛ بفرود گاه بیت المقدس رسیده بودیم .

و در این فرود گاه بود که برای انجام تشریفات گذرنامه بانتظار نشستیم ، و از این فرصت استفاده کرده و سر قلم را بسوی مطالبی که گذشت منعطف ساختیم .

تشریفات گمر کی تمام شد و ما بوسیله راهنمای مخصوص بسوی هتل « آمباسادر » که از هتلهای درجه اول قدس است راهنمایی شدیم .

در مدخل هتل آقای دکتر « سعید رمضان » امین عام مؤتمرو آقای « کامل شریف » نائب امین عام بماخیر مقدم گفتند ؛ و با صمیمیتی فوق العاده که ناشی از عواطف عالی اسلامی بود دست ما را فشردند .

وارد هتل شدیم سالن هتل صحنه عجیبی بود ساه ؛ سفید ، عرب عجم ، اروپایی ؛ آسیایی

افریقایی باز بانها و لباسها و آداب و رسوم مختلف سالن مهمانخانه را بیک صحنه تماشایی مبدل ساخته بودند و تا عصر روز بعد که روز ۲۷ رجب و روز افتتاح کنگره بود آمدن نمایندگان ملل اسلامی از گوشه و کنار جهان ادامه داشت .

متجاوز از صد تن از کشورهای ذیل برای شرکت در کنگره طبق دعوت رسمی مؤتمر بقدرس آمدند - ایران - ترکیه - عراق - پاکستان - اندونزی - عربستان سعودی - سوریه - کویت - یمن - مراکش - الجزایر - سودان - آلمان - بلژیک - انگلستان - تانگانیکا - رودسیا - اتریا - تشاد - سنیگال - سیرالیون - صرغال - کینیا - تابع کینیا - لیبیا - مالی - نیچریه - جمهوری داهومی - یوغندا - اردن .

و اینها نام کشورهای است که نمایندگان آنها تا موقع صدور اعلامیه رسمی مؤتمر وارد قدس شده بودند ؛ بعد از صدور اعلامیه هم باز کم و بیش اشخاصی وارد میشدند که چون ورودشان بعد از صدور اعلامیه بود ، نامشان در اعلامیه رسمی مؤتمر ذکر نشده است .

دیدن این صحنه برای ما خیلی جالب و تماشایی بود ؛ و این برای اولین بار بود که ما از هر ملت نمونه‌ای در برابر خود می‌دیدیم . ۲۴ ساعت اولیه ما براسم معارفه برگزار شد و اولین جلسه رسمی روز ۲۷ رجب در بزرگ افتتاح گردید .

ده روز بطور مرتب صبح و عصر و شب جلسات کنگره تشکیل میشد ، و در جلسات مؤتمریاستندای اولین جلسه ؛ کسی جز نمایندگان ملل شرکت نمی‌کرد ، در طی این جلسات مسائل ذیل مورد بحث قرار گرفت :

۱ - اتحاد اسلامی و نحوه برقرار کردن آن .

۲ - فلسطین ، و تجاوز یهود بآن .

۳ - مسلمین الجزایر ، و استعمار فرانسه .

۴ - آفریقا و اسلام .

۵ - مسلمین روسیه .

۶ - مسلمین اندونزی .

در پایان برنامه قطعه نامه ای مبنی بر خواسته های ملل اسلامی و مصوبات مؤتمردر باره مسائل فوق صادر و بوسیله آقای اکرم زعیترا که از شخصیت های برجسته عرب و نماینده فلسطین در سازمان ملل متحد و از اعضای ریسه مؤتمری باشد برای استحضار سازمان ملل به نیویورک ارسال شد .

(بقیه در شماره بعد)